

RAČUNOVODSKO PREDRAČUNAVANJE ALI PANIRANJE ALI NAČRTOVANJE

Se ukvarja s prikazovanjem vrednostno izraženih zbranih in urejenih podatkov, ki jih predvidevamo v prihodnjem poslovanju.

Usmerjeno je v prihodnje poslovanje, opravlja se predvsem za notranje potrebe v podjetju in je podlaga za poslovno odločanje v okviru načrtovanja kot upravljanje funkcije podjetja.

Npr. na začetku leta se mora podjetje vprašati koliko novih strojev bomo kupili in koliko nas bo to stalo, koliko novih delavcev bomo zaposlili in koliko nas bo to stalo...

KNJIGOVODSTVO

Vrednostno spremlja celotno dejavnost podjetja in ugotavlja uspešnost poslovanja. Usmerjeno je v preteklost.

Torej v knjigovodstvu **zbiramo, urejamo, začetno obdelujemo in prikazujemo** podatke ki vplivajo na premoženje in uspešnost poslovanja podjetja.

Ločimo **enostavno** (kjer poslovni dogodek na osnovi knjigovodske listine beležimo ali razvedujemo ali zapisujemo ali kontiramo ali evidentiramo le enkrat) in **dvo stavno** knjigovodstvo (tukaj evidentiramo vsak poslovni dogodek dvakrat in sicer: **kronološko** ali po **časovnem zaporedju-dnevnik** in po vsebini tako imenovano **glavno knjigo**).

Dnevnik in **glavna knjiga** sta temeljni računovodski knjigi v računovodstvu.

RAČUNOVODSTVO

Je vrednostno ali računovodsko spremljanje poslovanja podjetja oz. premoženja ali uspešnosti podjetja.

RAČUNOVODSKI NADZOR

Računovodsko nadziranje je dejavnost, ki se ukvarja s presojanjem pravilnosti pri rčn podatkih in z odpravljanjem morebitnih nepravilnosti.

- rčn kontroliranje**- sprotno presojanje pravilnosti, odpravljanje ugotovljenih nepravilnosti. Izvaja ga rčn služba.
- Notranje revidiranje** (kontroliranje)z njim se ukvarjajo strokovnjaki. Imenujejo se revizorji zaposleni so v podjetju. Presojajo pravilnosti sistema rčn podatkov in zanesljivosti njegovega delovanja.
- Zunanje revidiranje**-revizorji dajo tri mnenja revizije: pozitivno pomeni, da je podjetje ravnalo po zakonu, negativno pomeni, da je podjetje poslovalo v nasprotju z zakoni in mnenje s pridržkom pomeni sum revizorja, da podjetje ni poslovalo pravilno.

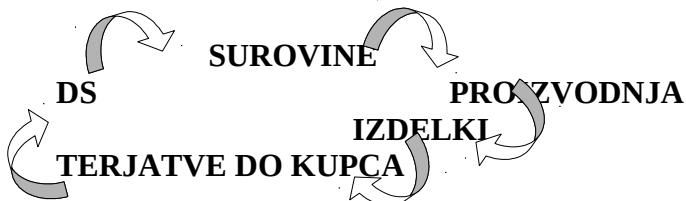
RČN ANALIZA ALI PROUČEVANJE

Gre za presojanje in pojasnjevanje premoženja in uspešnosti poslovanja. Ukvarja se s sestavljanjem rčn poročil in ugotavlja odmike.

POSLOVNA SREDSTVA

Temeljna delitev poslovnih sredstev se deli na **aktivo-dolgoročna sredstva** (več kot eno leto, so večji od 500 € in del svojih sredstev prenaša na proizvod oz. storitev. Obraba ds imenujemo amortizacija) in **pasivo-kratkoročna sredstva** (manjši od enega leta, manjši od 500 € in se gibajo), brez teh podjetje ne more poslovati.

DS- NDS, OOS, DFN

SREDSTVA DELIMO TUDI NA:

- denarna sredstva-gotovina, keš, trr, unovčljivi čeki in prejete menice
- obračunska sredstva-nastanejo pri spreminjanju posamezne oblike sredstev v denarno obliko. Poznamo terjatve do kupca, terjatve do delavca, terjatve do drugega podjetja.
- Opredmetena sredstva-stvarni, materialni obliki z njimi opravlja poslovna sredstva

NEOPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA

- a) dolgoročno odloženi organizacijski stroški
- b) dolgoročno odloženi stroški razvijanja
- c) koncesije, patenti, licence, blagovne znamke
- d) dobro ime
- e) druge dolgoročno razmejene postavke
- f) predujmi za neopredmetena dolgoročna sredstva

OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA

- a) zemljišča
- b) zgradbe
- c) proizvodjalna oprema
- d) druga oprema
- e) osnovna čreda
- f) večletni nasadi

DOLGOROČNE FINANČNE NALOŽBE

- a) delnice
- b) posojila za več kot eno leto

KRATKOROČNA SREDSTVA

- a) zaloge-surovine, material,
- b) terjatve-do kupca, do delavca, do drugega podjetja
- c) denarna sredstva-gotovina, denar na trr, prejeti čeki, menice
- d) kratkoročne finančne naložbe-delnice, posojila do enega leta

OBVEZNOSTI DO VIREV SREDSTEV-PASIVA

Nam kažejo, od kot je podjetje pridobilo sredstva in kakšna je obveznost.

- a) lastniki, ki so vložili v podjetje sredstva, ki jih uporabljamo pri poslovanju.
- b) Podjetje z ustvarjeno akumulacijo
- c) Banka, ki je podjetju dala posojilo, dobavitelj, ki mu podjetje še ni plačal.

kapital

dolgoročne rezervacije

dolgoročne obveznosti iz financiranja

dolgoročne obveznosti iz poslovanja

kratkoročne obveznosti iz financiranja

kratkoročne obveznosti iz poslovanja

KAPITAL

Izračunamo ga tako, da od vseh sredstev odštejemo dolgove

- a) finančno poimenovanje-vložen denar ali vložena kupna moč lastnikov
- b) stvarno poimenovanje-merimo jo z fizično učinkovitostjo

OSNOVNI KAPITAL

je številčno opredeljen v statutu podjetja.

- a) vplačan presežek kapitala
- b) rezerve-so namensko opredeljen del čistega dobička
- c) preneseni dobiček ali izguba iz prejšnjih let. ni bil prenesen v rezerve ali kako drugače porabljen
- d) predvrednotevalni popravek kapitala-pride v poštev pri inflaciji
- e) dvigalni kapital-je lastniški kapital podjetja vlaga ta denar v inovativna podjetja ali poslovne zamisli

DOLGOROČNE REZERVACIJE

So obveznosti, za katere se lahko pričakuje, da bodo nastopile v prihodnosti šele čez leto dni ali je nastanek take obveznosti negotov.

DOLGOROČNE OBVEZNOSTI

Je obveznost, ki zapade v plačilo v roku daljšem od enega leta.

Določene obveznosti so:

- a) iz naslova financiranja-dolgoročna pridobljena posojila
- b) iz naslova poslovanja-nastanejo v obliki dolgoročnih dobaviteljskih kreditov v zvezi s kupljenim blagom

KRATKOROČNE OBVEZNOSTI

So obveznosti, ki zapadejo v roku krajšem od letu dni.

Ločimo:

- a) iz naslova financiranja- kadar podjetje dobi posojilo za manj kot leto dni
- b) iz poslovanja- obveznost do dobavitelja, obveznosti do države, obveznosti do zaposlenih,

OPIS PREMOŽENJA ALI IVENTURA

Inventura se dela najmanj enkrat na leto. Dela jo tričlanska komisija, predsednik in dva člana.

Elaborat-zapis v katerem komisija opisuje ukradeno, uničeno in poškodovano

Inventura nam kaže dejansko stanje od računovodskega stanja tako premoženja obveznosti.

BILANCA STANJA

Je najvažnejši računovodski izkaz, ki nam kaže premoženje podjetja na določen dan. Sestavljena je iz aktive (sredstva) in pasive (obveznosti).

Temeljno načelo bb je da je aktiva vedno enaka pasivi.

BILANČNA NAČELA

- a) načelo popolnosti (zahteva, da so zajeta vsa sredstva in obveznosti do virov sredstev)
- b) načelo resničnosti (terja, da se prikaže realno, dejansko stanje)
- c) načelo preglednosti (vse bilance morajo biti pravilno razporejene in pregledne)
- d) načelo jasnosti (vsaka bilančna postavka, mora omogočati vpogled v njeno vsebino)
- e) načelo povezanosti (zahteva vsakoletno sestavljanje bilance o isti metodi)

BRSTE BILANC STANJA

- a) redne, ki jo sestavimo na začetku poslovnega leta
- b) končne, ki jo sestavimo na koncu poslovnega leta
- c) umesne, ki jo sestavimo med letom

poznamo izredne ali posebne bilance stanja.

- a) ustanovitvena bs, ko se podjetje ustanovi
- b) sanacijska bs, ki jo podjetje mora sestaviti v primeru prevelike izgube
- c) likvidacijska bs, ki jo podjetje sestavi, če preneha poslovati

ZAKLJUČEK BILANCE STANJA

Ko vpišemo v bilanco stanja vrednosti vseh sredstev, s katerimi podjetje razpolaga v času sestavljanja bs, in ko izkažemo vse obveznosti do virov sredstev lahko bs zaključimo.

Po zaključku bs mora biti seštevek A postavk enak seštevku P postavk zaradi načela b ravnotežja.

Ko je bs zaključena, jo podpišeta vodja računovodstva in vodja podjetja.

V knjigovodstvu ne smemo puščati praznega prostora, zato morebitni prazni prostor uničimo z knjigovodskim mostičkom.

KONTO

Knjigovodski računi s katerimi evidentiramo spremembe.

- a) konte stanja (z njim evidentiramo stanje in gibanje sredstev in obveznosti do virov sredstev);
- b) stroškovne konte (z njim spremljamo proces pridobivanja učinkov);
- c) konte uspeha (z njim ugotavljamo poslovni izid uspeha);

Po obsegu in izkazu podatkov pa so navedeni konti lahko:

- a) zbirni – sintetični konti (ti združujejo evidenco o več sorodnih premoženjskih delih, stroških ipd.);
- b) posamezni - analitični konti (ti nudijo evidenco o vsaki posamezni sestavini sredstev, obveznosti do virov sredstev, vrsti stroška ipd.)

KONTNI OKVIR

Vsak kontno ima svoje ime, ki kaže kaj na njem izkazujemo. Ime natančno določa njegovo vsebino. Vsak zapis v konto imenujemo knjižba. Konto ima tudi številčno oznako (uporabljam desetiški sistem), ki omogočajo:

- a) sistematično razvrščanje kontov
- b) skrajša označevanje pri kontiranju
- c) prepreči zamenjavo kontov s podobno oznako.

10 RAZREDOV

0. neopredmetena in opredmetena dolgoročna sredstva
1. kratkoročna sredstva
2. kratkoročne obveznosti
3. zaloga materiala
4. stroški
5. prost
6. nedokončana proizvodnja, zaloga trgovskega vlaga, zaloga proizvodov
7. prihodki in odhodki
8. poslovni izid
9. kapital in dolgoročne obveznosti

BILANCA SPREMEMBE

1. sredstva $1+x$ in sredstva $2+x$
prva bs nam kaže povečanje sredstev in istočasno zmanjšanje sredstev za enak znesek
2. podjetje kupi blago s_{1+x} in v_{1+x}
3. podjetje plača trgovsko blago s_{1-x} in v_{1-x}
4. podjetje najame kredit za odplačilo dobavitelja o do dob.- in o za posojilo +

ZNAČILNOSTI AKTIVNIH KONTOV

Debit	aktivni konto	kredit
1. začetno stanje Zst		2. zmanjšanje sredstev
3. povečanje sredstev		4. končno stanje Kst

ZNAČILNOSTI PASIVNIH KONTOV

Debit	pasivni konto	kredit
3. zmanjšanje obveznosti do virov sredstev		1. začetno stanje Zst
4. končno saldo		2. povečanje obveznosti do virov sredstev

STROŠKI

Po naravnih vrstah:

- a) od predmetov dela
od delovnih sredstev
od delovne sile
- b) stroški storitev (elektrika, telefon...)
- c) stroški dajatev, ki niso odvisni od poslovnega izida

Proizvodnja:

- a) fiksni ali stalni stroški
- b) variabilni ali spremenljivi stroški (proporcionalni sorazmerni, progresivni nepadajoči, regresivni padajoči)
- c) po funksijski povezanosti
  - splošni neposredni stroški proizvodnja
  - splošni posredni –II-
  - stroški uprave, prodaje, nabave
  - splošni proizvodni str. proizvodnje

kritje stroškov nam kažejo preoblikovanje sredstev od njene začetne oblike do končne oblike, ki je proizvod ali storitev. Stroški so potroški predmetov, delovne sile in delovnih sredstev.

KRITJE STROŠKOV

Seštevek vseh stroškov, ki jih je podjetje ustvarilo. Stroške beležimo vedno na debetno stran.

PRIHODKI OD POSLOVANJA

Prihodki od poslovanja nastanejo, ko podjetje proda proizvod, trgovsko blago, storitev. Brez prodaje podjetje ne more eksistirati.

Na prodajno ceno vpliva:

- a) ponudba in povpraševanje (nizka cena če je veliko povpraševanje)
- b) sestava trga-manopol (en ponudnik veliko povpraševalcev), oligopol (nekaj ponudnikov nekaj povpraševalcev), polipol (veliko ponudnikov veliko povpraševalcev)

BILANCA USPEHA ALI IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA

Sestavljena je iz dveh vrst prihodkov in dveh vrst odhodkov, je drugi temeljni računovodski izkaz, ki nam kaže uspeh ali izgubo.